

FAKTORİNG SEKTÖRÜ

Geçen yıl ÖST piyasasında temerrüte düşmüş olan bir faktoring şirketinin faaliyet izninin de iptal edilmesiyle, Ekim 2019 itibarıyla faaliyet gösteren faktoring şirket sayısı 56'ya düşmüştür. BDDK'nın, finansal kurumlar birliği üyelerinin minimum ödenmiş sermaye tabanının 20 milyon TL'den 30 milyon TL'ye yükseltilmesi nedeniyle de bazı faktoring firmalarının bu sermaye gerekliliğini karşılayacak güçte ve istekte olmamaları nedeniyle lisans iptallerinin devam edeceği düşünülmektedir.

Daha evvelki raporumuzda belirttiğimiz üzere, bu piyasa koşullarında özellikle borçlanma aracı yatırımcılarının faktoring şirketlerine fon sağlama konusunda hala istekli olmamaları sektörün büyüme konusunda istenilen ivmeyi yakalaması konusunda baskı oluşturmaktadır. Bankaların ise faktoring sektörüne likidite sağlama konusunda yılın ilk dönemine göre daha istekli olduğu görülmektedir. Nitekim 2019 yılının 9 ayında bankalardan alınan kredilerde küçülme %3,6 iken, ihraç edilen menkul kıymetlerindeki küçülme %48,3'e ulaşmıştır. Fonlama kaynaklarına istediği ölçüde ulaşamayan sektörün net faktoring alacakları ilk 9 ayda %4,3, toplam aktifleri ise %3,5 küçülmüştür.

2019'un ilk 4 ayında alacaklarını tahsil ederek likitte kalmayı tercih eden faktoring şirketlerinin, 5. aydan itibaren nakit, nakit benzeri ve merkez bankası hesabı azalmaya başlamıştır. Eylül 2019 itibarıyla tuttıkları nakit ve nakit benzerleri tutarı Nisan 2019'a göre %51,0 azalmıştır. Faktoring şirketlerinin söz konusu nakit varlıklarını borçlanma araçlarının geri ödemelerinde kullandıkları düşünülmektedir. Bir diğer husus da faktoring şirketlerinin temkinli olmak adına özkaynaklarında yer alan olağanüstü yedekleri %38,4 oranında artırarak ekonomik ortama karşı önlem almalarıdır.

2019 ilk 9 ayında bankalarda karşılıksız işlemi yapılan çek adedi bir önceki yılın aynı dönemine göre %37,5 artış göstermiştir. Ancak, bankalara ibraz edilen çek adedi aynı dönemde %15,2 azalış göstermiştir. Bu durum bize ekonomideki sıkıntıların henüz aşılmadığını ve risk seviyesinde artışa işaret etmekte olup, faktoring şirketlerinin müşteri seçiminde daha temkinli hareket etmesine yol açmaktadır. Ancak daha önce yapılan faktoring işlemlerinin tahsilatlarında sorun yaşanmaya devam edilmesi nedeniyle TGA oranı artmaya devam etmiş ve %7,5'e yükselmiştir. Faktoring alacaklarının küçülmeye devam ettiği bu dönemde TGA'nın nominal olarak %16,3 artış göstermesi bu oranın yükselmesinde etkili olmuştur. Risk merkezi verileri de faktoring sektöründe brüt kredilerin Ocak-Eylül 2019 döneminde %7,5 artarken, TGA'ların %17,1 artış gösterdiğini kanıtlamaktadır. Eylül 2018-Eylül 2019 döneminde ise, krediler %12,5 daralırken, TGA'ların %30 büyüdüğü görülmektedir.

Artan TGA oranı nedeniyle, sektörün gelir tablosundaki karşılık giderleri tutarı Eylül 2019'da bir önceki yılın aynı dönemine göre %40,1 kat artış göstererek sektörün net karını baskılamıştır. Öte yandan, aynı dönemde toplam faktoring gelirlerinin %6,2 daralırken, finansman giderlerinin %13,4 azalması ve sektörün operasyonel giderlerinin sadece %1,4 artmasıyla 2019 yılının ilk dokuz ayındaki net kar bir önceki yılın aynı dönemine göre %14,0 artmıştır. Eylül 2019 itibarıyla geçen yılın aynı dönemine göre faktoring şirketlerinin toplam gelirlerinin %40,7, toplam giderlerinin ise %45,0 azaldığı görülmektedir.

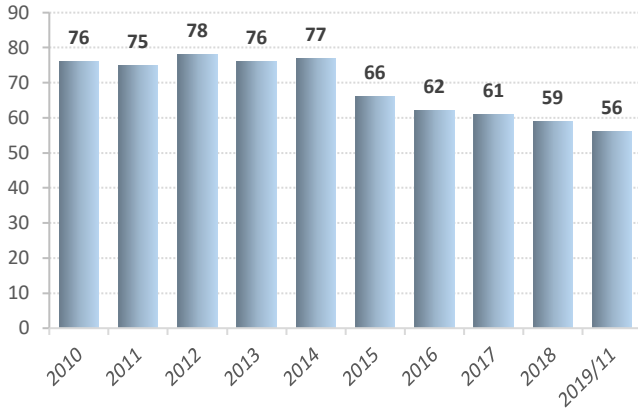
Yukarıda bahsedildiği üzere olağanüstü yedeklerdeki artış ile BDDK'nın FKB üyelerinin özsermayelerinde artış yapılmasını gerektiren düzenlemesi nedeniyle özkaynaklar artmaya devam etmiştir. Böylelikle hem düşen aktifler hem de yükselen özkaynaklar, özkaynak oranının %23,7'e çıkmasını sağlamıştır. Sektörün özkaynak oranı, en son yine bir kriz yılı olan 2009'da %24,0 olarak gerçekleşmiştir. Özkaynaklardaki artış ve brüt faktoring alacaklarındaki düşüş nedeniyle daha önceki raporumuzda da belirttiğimiz gibi kaldıraç oranı gerilemeye devam etmiş ve son on yılın en düşük seviyesine ulaşmıştır. Ancak piyasaların düzelmesi ve finans kurumlarının ve yatırımcıların faktoring sektörüne olumlu yaklaşıma başlaması ile faktoring şirketlerinin risk iştahının artması ve kaldıraç oranlarının yükselmesi kaçınılmazdır.

Resesyonun 2019 yılında da devam etmesi reel sektörü finanse eden faktoring sektörünü doğrudan etkilediği için faktoring şirketleri alternatif çözümler geliştirmektedir. Her ne kadar 56 faktoring şirketinin iş modelleri birbirinden

FAKTÖRİNG SEKTÖRÜ

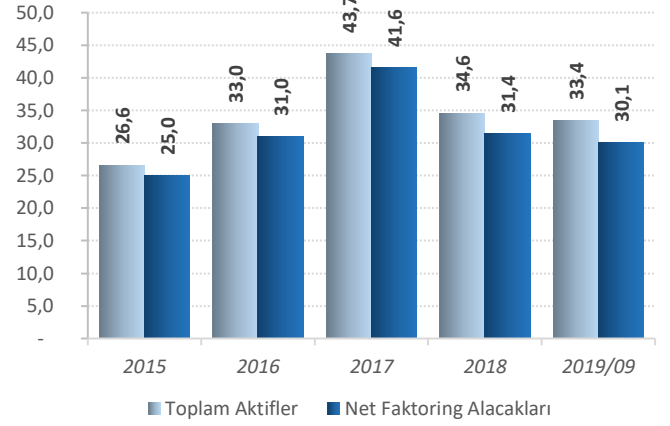
farklılık arz etse de bu şirketlerin çoğu KOBİ'leri finanse etmektedir. Daha önceki raporumuzda bu zorlu dönemde faktoring şirketlerinin ihracat yapan KOBİ'leri hedeflediklerini belirtmiştik. FKB tarafından henüz sektörün 9. ay verileri açıklanmamıştır. Ancak Haziran 2019 döneminde bile yurtdışı işlem hacminin %85,7 arttığı ve uluslararası işlem yapan şirket sayısının 14'ten 16'ya yükseldiği görülmektedir. Ayrıca faktoring şirketlerinin daha önce birçoğunun yapmamış olduğu garanti ve tahsilat işlemlerine de yöneldiği görülmektedir.

Şekil 1- Faktoring Şirket Sayısı

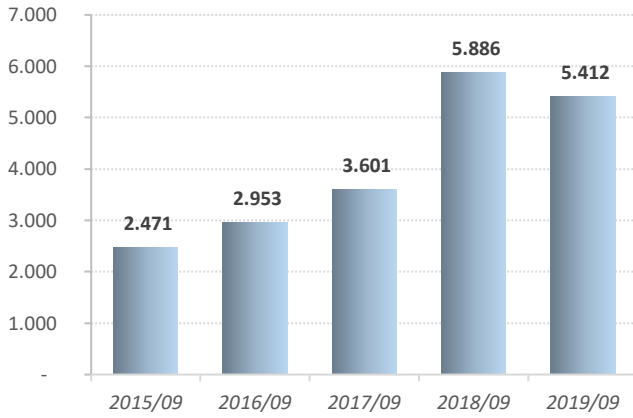
Kaynak: BDDK

Şekil 2- Aktifler ve Net Fak. Alacakları, Milyar TL

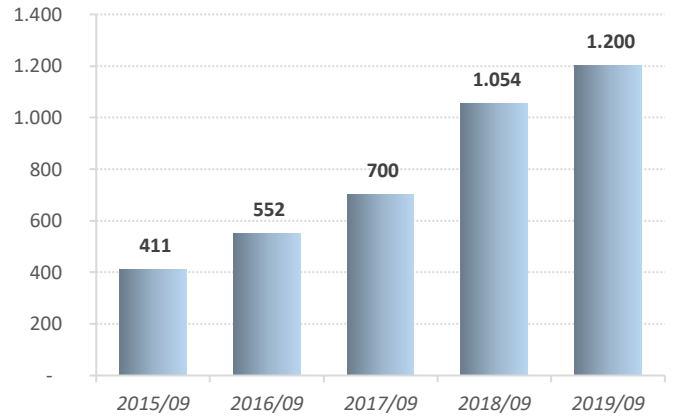
Kaynak: BDDK

Şekil 3-Sektörün Faiz Gelirleri, Milyon TL

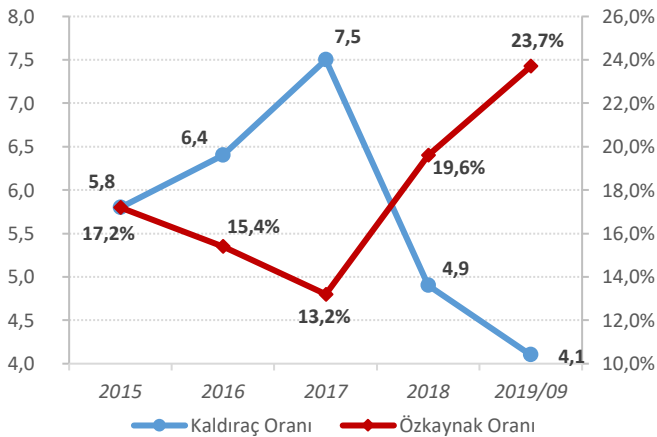
Kaynak: BDDK

Şekil 4-Sektör Net karı, Milyon TL

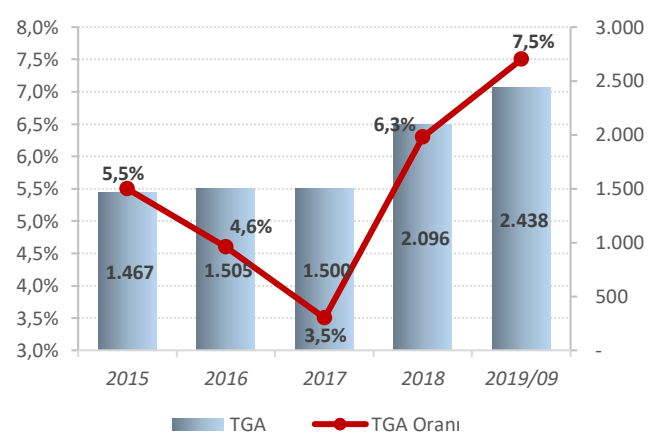
Kaynak: BDDK

Şekil 5-Özkaynak ve Kaldıraç Oranı

Kaynak: Turkrating

Şekil 6-TGA, Milyon TL ve TGA Oranı

Kaynak: Turkrating

İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Esentepe Mah. Büyükdere Cad. Müselles Sok. Onur İş Merkezi No:1/2
Şişli / İSTANBUL

Tel: 0212 272 01 44

Fax: 0212 257 54 85

Sıla Mersin – Kredi Derecelendirme Uzmanı

sila@turkrating.com

Bu rapordaki bilgiler ve yorumlar, kamuya açık, güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan temin edilen bilgilerden derlenmiştir. Bununla beraber, bu raporda geçen bilgilerin kullanılması veya bu raporun yararlandığı kaynaklardaki hata ve eksikliklerden doğan bilgilerin kullanılması sonucunda yatırımcıların uğrayabilecekleri doğrudan ve/veya dolaylı zararlardan İstanbul Uluslararası Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. sorumlu tutulamaz. Bu raporlar hiçbir şekilde menkul kıymetlerin alımı veya satımı konusunda tavsiye olarak yorumlanmamalıdır. Kullanan ancak kendi bilgi, inisiyatif ve değerlendirmesi ile hareket edecektir.
